

"Purjeet Laatokalla, Saimaalla ja Baikalilla".

Ympäristökasvatusyhteistyötä rajan yli

Matkaraportti 2014

Osa 1: Kurkijoella 23.-26.5.

Osa 2: Lappeenrannassa 22.-23.7.

Liite 1: Etelä-Karjalan luonnonsuojelupiirin aloite Parikkalan ja Rautjärven kouluille

Liite 2: Kaarina Tiaisen ja Anitta Miikkulaisen tervehdyspuheet Laatokka-juhlassa 25.5.

*Kaarina Tiainen
Saimaannorppakoordinaattori
Suomen luonnonsuojeluliitto
Saimaannorppa-LIFE*

Suomen luonnonsuojeluliitto

OSA 1

KURKIJOEELLA 23.-26.5.

Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Karjalan piiri oli saanut kutsun saapua Kurkijoelle Suurten järvien yhteistyön Laatoka-juhlaan sunnuntaiksi 25.5.2014. Matkaan lähtivät saimaannorppakoordinaattori Kaarina Tiainen (SLL saimaannorppa-LIFE-hanke) ja luonnonsuojelupiirin metsävastaava Anitta Miikkulainen. Tarkoituksena oli myös varata hieman aikaa retkeilylle, joten lähtö tapahtui Lappeenrannasta perjantai-iltana.

Ennen matkaa teimme aloitteen Parikkalan ja Rautjärven kunnalle ja kouluille yhteistyön aloittamiseksi Lahdenpohjan piirin koulujen kanssa. Tavoitteena olisi, että koululaiset tekisivät Lahdenpohjan piirin malliin luontopolkuja koulujensa läheisyyteen ja niillä olisi koululaisten mahdollista vierailla rajan molemmin puolin. (Liite 1.)

Perjantai 23.5.

Edellisvuosista poiketen päätimme testata Venäjän julkisen liikenteen toimivuuden. Olimme etukäteen saaneet yhteistyökumppaneiltamme tietoja paikallisjunien aikatauluista, ja matkan piti kyllä järjestyä, vaikka aikaa siihen saikin kulumaan.

Kaarina Tiainen Viipurin asemalla. Kuva: Anitta Miikkulainen.

Reittibussi vei meidät Lappeenrannasta Viipuriin, jossa jäi muutamia tunteja aikaa odotella juna. Kunhan ensin saimme muutamien mutkien jälkeen matkatavarat Viipurin aseman säilytykseen. Junaliputkin onnistuimme ostamaan Hiitolaan. Kautiassa kevätssä oli mukava kuljeskella Viipurin kaduilla ja puistoissa, käydä kahvilla ja kerätä hieman evästä junamatkaa varten.

Juna Hiitolaan lähti klo 14 jälkeen. Noin sadan kilometrin matkan oli määrä kestää lähes kolme tuntia. Laiturilla harhaillessamme luoksemme tuli mies, joka esittäytyi Sergeiksi, kutsujamme Marina Petrovan ystäväksi Lasasen kylästä. Hän huolehti siitä, että pääsimme junaan, löysimme paikat ja saimme rinkkamme hyllylle.

Matka sujui rattoisasti, ja juna oli ihan aikataulussa. Kun aikataulua ei vedetä liian tiukaksi, se pitää.

Hiitolan asemalla meitä oli vastassa Kurkijoen hyväntekijöitten säätiöstä Renata Mimina, joka kuljetti meidät noin 15 kilometrin matkan Kurkijoelle majoituspaikkaamme Lars Sonckin taloon.

Anitta Miikkulainen paikallisjunassa matkalla Hiitolaan. Kuva: Kaarina Tiainen.

Lars Sonckin suunnittelema talo oli valmistunut vuonna 1914. Saimme kauniista talosta huoneen, johon majoituimme. Emäntä oli valmistanut meille illallisen, jonka nautimme talon salissa. Pääsimme samalla harjoittelemaan venäjän kielen taitoamme, sillä emäntä mielellään istui seurassamme meidän syödessä.

Marina Petrovan kanssa sovimme seuraavan päivän ohjelmasta. Lauantaille oli luvassa retkeilyä ja sunnuntaina olisi Laatokka-juhla. Ennen juhlaa meillä olisi mahdollisuus tavata ja haastatella nuorta Marina Muhinaa, joka oli tehnyt tutkimusta Kurkijoesta.

Oli kaunis ilta, joten lähdimme vielä pienelle iltakävelyllä ”kylille”.

Lars Sonckin suunnittelema talo Andersinmäellä (vas.).

Kurkijoen rantamaisemaa (ylh.).

Kuvat: Kaarina Tiainen.

Lauantai 24.5.

Aamulla Marina ja miehensä Igor noutivat meidät retkelle Vätikkään. Kävimme tutustumassa kolmeen lampeen.

Tarinlampi oli ensimmäinen. Se oli paikallisten suosima uimapaikka. Vesi oli kirkasta, päivä kaunis, joten testasimme lammen uimakelpoisuuden.

Toinen lampi oli Likolampi. Nimensä se oli ilmeisesti saanut siitä, että sitä oli käytetty pellavan liotukseen. Vesi olikin aivan vihreää, mutta testasimme senkin uimakelpoisuuden. Lammen rannassa oli myös laavu, joten paikka oli oiva eväiden syötiin.

Kolmas lampi oli seudun puhtain ja kirkkain Luulampi. Sen vesi oli jopa juomakelpoista. Uimme sekä joimme.

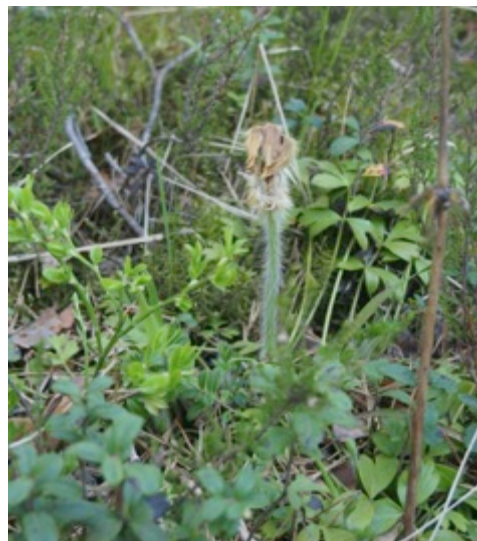
Lampien lomassa tutustuimme suureen kiiveen, seudun ainoaan kangasvuokkoesiintymään ja tämän vuoden ainoaan kangasvuokon kukkaan sekä arkeologiseen asuinpaikkaan. Paikalta löytyi helposti ruukujen palasia sekä vanha peuran ansakuoppa. Aluetta oli jokunen vuosi sitten ollut tutkimassa myös suomalaisia tutkijoita.

Kävimme myös tutustumassa Laatokan rannalla Kostjan ja Tamaran maatilamatkailuyritykseen ja Kostjan upouuteen paajaan.

*Tarinlampi Vätikässä.
Kuva: Marina Petrova.*

*Tarinlammen rannalla oli alueelle harvinainen kangasvuokko kasvusto ja vuoden ainoa kukkinut kangasvuokko.
Kuvat: Marina Petrova ja Kaarina Tiainen.*

Likolammen rannalla oli hieno laavu sopivasti evästuokoa varten. Kuvat: Kaarina Tiainen.

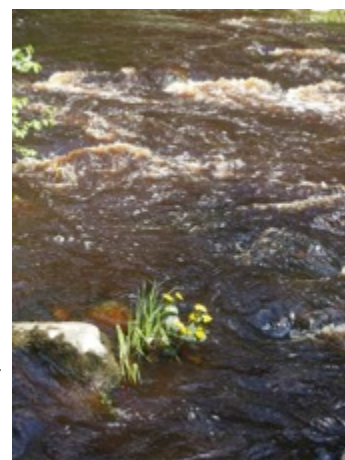
Luulammella. Kuvat: Marina Petrova ja Kaarina Tiainen.

Iltapäivällä meidät vietiin Kala-ranta kalankasvatuslaitoksen johtajan Timurin kotiin lounaalle. Timur oli matkalla Suomessa, mutta hänen vaimonsa Asja tarjosi meille herkullisen dagestanilaisen aterian (perhe oli kotoisin Dagestanista). Ruoan valmistumista odotellessa perheen tyttäret veivät meidät tutustumaan vieressä virtaavaan Soskuanjokeen sekä esittelivät hienosti remontoidun kotitalonsa, joka oli aluperin ennen sotia suomalaisten Jussilaisten talo. Perheen kaksostytöt Aiza ja Aishat opiskelivat Marinan johdolla suomen kieltä, joten pidimme puolin ja toisin suomi-venäjä -kurssia. Saimme tytöiltä ja heidän pikkusisko Rahililta myös hienoja piirustuksia.

Ateria oli herkullinen ja mukava hetki. Sen jälkeen palasimme majapaikkaamme. Lähdimme vielä illalla kävelemään talon takakautta kylille. Löysimme kanatarhan ja

kaunista joen rantaa, jota reunustivat kylälaisten talot ja puutarhat. Kirkonkylän kaliolla ihastelimme maisemaa Laatokalle.

Esittelimme aiemmin päivällä Marinalle aloitteemme. Sovimme myös, että pidämme sunnuntain juhlassa puheet. Illalla päätimme pitää ne venäjäksi, joten koko ilta menikin puheita valmistellessa. Välillä söimme tuhdin illallisen emännän kanssa höpötellen.

Rentukat Soskuanjoen kuohuissa. Kuva: Kaarina Tiainen.

Timurin ja Asjan perheen koti sijaitsi muutaman kilometrin päässä Kurkijoen keskustasta. Kuva: Kaarina Tiainen.

Soskuanjoella Aiza, Aishat, Igor, Kaarina ja Anitta. Kuva: Marina Petrova.

Sunnuntai 25.5.

Sunnuntaiaamu valkeni kauniina. Juhlan oli määrä alkaa Kurkijoen museossa klo 12, jonka jälkeen siirryttäisiin Linnavuorelle syömään herkkuja. Meille oli sovittu tapaaminen Marina Muhinan ja hänen äitinsä kanssa ennen juhlaa. Marina Petrova toimi tulkkina, kun nuori Marina kertoi perusteellisista tutkimuksistaan, jotka koskettivat Kurkijokea ja seudun muita jokia, niiden alkuperää, nimien historiaa ym. Tutkimukseen liittyen Marina Muhina oli tehnyt myös pienen kyselytutkimuksen seudun koululaisten keskuudessa ja todennut, että jokien historiasta, sijainnista ja nimistä ei tiedetty juuri mitään. Niinpä tutkimusten yhteydessä koululaiset vietiin myös maastoon tutustumaan kotiseutunsa luontoon. Tutkimus ja siihen liittynyt retkeily oli hieno projekti nuorelta 12-vuotiaalta tytöltä.

Ennen juhlaa ehdimme vielä tutustua kuutinpäivänä tehtyihin pehmokuutteihin, norppapiirustuksiin ja merenkulun historiaan liittyviin töihin.

Tänä vuonna kilpailuun oli osallistunut 72 joukkuetta Lahdenpohjan piiristä. Osallistujia oli kaikenkaikkiaan 1700, joista 500 oli varsinaista kilpailijaa ja he olivat saaneet kutsua joukkueisiinsa avustajia. Heitä kertyi lopulta noin 1200.

Kilpailun aiheena oli ”Purjeet Laatokalla, Saimaalla ja Baikalilla”. Kilpailussa perehdyttiin tutkimusretkiin, merenkulkuun ja kanaviin. Osa oppilaista teki aiheesta tut-

Nuori tutkija Marina Muhina kertoi äitinsä Tamar Muhinan (yläkuva vas.) avustamana tutkimuksistaan. Kuvat: Kaarina Tiainen.

kielmia, pienemmät taiteilivat ja askartelivat. Edellisvuoden kuutinpäivän viettoja ja luontopolkujen tekoa koulujen ympäristöön myös jatkettiin. Tavoitteena oli perehtyä laatokannorpan elämään ja oman koulun lähiluontoon.

Kilpailun toteutusta tukivat Kalankasvatustuloslaitos Kala-Ranta, Karjalan tasavallan nuoriso- ja urheiluministeriö sekä Kurkijoen hyväntekijöiden säätiö. Neuvontaa ja tutkimustyön tukea antoi Kurkijoen museo.

Lasten töitä. Kuvat: Marina Petrova ja Kaarina Tiainen.

Ennen puolta päivää koululaiset alkoivat kerääntyä museolle. Kaikille jaettiin paidat "Паруса Ладоги, Сайма и Байкала". Uhkaavasti myös ukkospilviä alkoi kertyä taivaalle. Juuri kun juhlan piti alkaa, ukkosmyräkki alkoi. Pihalle kokoontunut juhla väki syöksyi museon sisään, jossa seremoniat jatkuivat. Voittajajoukkueille jaettiin palkinnot kevään töistä. Tänä vuonna pääpalkintona oli syskyinen kanavaristeily Viipurista Lappeenrantaan kaikille palki-

tuille. Voittajajoukkueet tulivat Elisenvaaran ja Tuonaan kouluista. Perheryhmistä "Aurinkotuuli" oli voittaja. Erityspalkinnot saivat Marina Muhina tutkimuksistaan sekä Aleksei Pushnjakov laivan pienoismallista.

Palkintojen jaon lomassa saimme kutsuvieraina pitää puheemme (liite 2). Puheita innostui moni opettajakin pitää. Tunnelma oli korkealla ukkosen paukkuessa päällä.

Lapset opettajineen saapuivat museolle koulubusseilla eri puolilta Lahdenpohjan piiriä. He kokoontuivat joukkueittain itse tekemiensä lippujen kanssa museon pihalle. Kuvat: Kaarina Tiainen ja Marina Petrova.

Juhla aloitettiin pihalla, mutta sade ajoi juhla väen lopulta museon aulaan. Valokuvia ehdittiin kuitenkin ottaa sateen lomassa niin joukkueista, lipuista kuin kutsuvieraistakin. Kuvat: Kaarina Tiainen, Anitta Miikkulainen ja Marina Petrova.

Puheiden jälkeen joukot hajaantuivat ympäri museota syömään herkkuja, joita oli tilattu Pietarista saakka: Sever-leipomon pikkuleipiä. Piknik Linnavuorella piti perua ukkosmyrskyn takia.

Projekti myös jatkuu: Heinäkuussa järjestetään suomalais-venäläisten soutujaen yhteydessä leiri Kojonsaaressa. Syksyllä on tarkoitus vielä järjestää Kurkijoella aiheeseen liittyvä konferenssi, jossa myös päätetään seuraavan vuoden kilpailun teemasta.

Kuva: Kaarina Tiainen.

Lahjoitimme kukijokelaisille uuden "Norppatouhuja" -julkaisun, jossa on tietoa saimaannorpasta ja aiheeseen liittyviä toimintavinkkejä lapsille. Saimme vastavuoroisesti lahjaksi suomenkielisen Tatjana Dudinovan kirjoittaman kirjan "Montjanorppa Laatokalta".

Erilaisia ja julkaisuja ja esitteitä oli juhlassa esillä. Kuvat: Kaarina Tiainen ja Marina Petrova.

Iltapäivällä ukkonen väistyi ja saimme mahdollisuuden lähteä Kojonsaareen retkelle. Mukaan lähtivät Marina, Asja ja pikku Rahil. Mukana oli läjä pikkuleipiä. Matkalla kävimme katsomassa Marinan ystävän mökin, jonka Laatokan rannalta kotoisin oleva suomalainen mies oli saanut rakentaa jo Neuvostoliiton aikana sukunsa maille.

Iloiset naiset matkalla rannalle. Kuva: Kaarina Tiainen.

Kävelimme Kojonsaaren hiekoilla, kahlailimme ja söimme eväät. Kunnes ukkonen palasi ja tuli kiire lähteä takaisin autolle.

Kokopäiväisen pikkuleipäaterioinnin jälkeen maistui emäntämme valmistama illallinen erittäin hyvältä.

Evästäuko ja merinätkelmän ihmettelyä. Kuvat: Kaarina Tiainen.

Upea Laatokka. Rannalla poseeraa pikku Rahil, ihailijoina Asja ja Anitta. Kuva: Kaarina Tiainen.

Maanantai 26.5.

Renata haki meidät jo viideltä ja vei aamujunalle Hiitolaan. Junamatka sujui taas rattoisasti, kun seurasimme vaunuemännän ja konduktöörin teen keittoa puilla lämmitettävällä vedenkeittimellä. Ihmisiä oli paljon liikkeellä maanantaiaamuna, sillä he matkasivat töihin Antreaan ja Viipuriin. Katselimme matkan varrella vanhoja asemaa, kyliä ja monenlaisia metsiä sekä muutamman vuoden takaisen Asta- ja Veera-myrskyjen jälkiä.

Viipurissa jäi parisen tuntia aikaa bussia odotellessa. Vanhoina tekijöinä saimme matkatavarat säilöön ja lähdimme kauppahalliin. Olimme vähän liian aikaisia, moni paikka oli vielä kiinni. Bussi lähti kuitenkin jo aamupäivällä joten ei auttanut. До свидания Россия, мы возвращаемся снова в следующем году.

Näkymiä junan ikkunasta. Kuvat: Kaarina Tiainen.

OSA 2 LAPPEENRANNASSA 22.-23.7.

Tiistai 22.7.

”Паруса Ладоги, Сайма и Байкала” –kilpailun voittajat saivat keväällä Kurkijoella palkinnoksi matkan Lappeenrantaan. Matkan piti toteutua syksyllä, mutta aikataulusyistä se tehtiinkin jo heinäkuussa. Voittajajoukkueet Tounan ja Elisenvaaran kouluista, muut voittajat sekä joukko opettajia, rahoittajien edustajia ja muutamia muita kilpailun järjestelyihin osallistuneita (yhteensä 33 henkilöä) lähtivät matkalle tiistai-aiamuna 22.7.

Bussi kiersi keräämässä matkalaiset, jotka saivat ensin tutustua Viipuriin. Sieltä lähti illan suussa Carelia-laiva kanavaa pitkin kohti Lappeenrantaa. Matka oli elämys, sillä laiva kulki kanavassa kaikkiaan kahdeksan sulun läpi. Matkalaiset söivät illallisen laivan ravintolassa. Sääkin suosi, aurinko paistoi, ilta oli lämmin, joten kannella oli mukava seurata maisemien vaihtumista.

Iloisesti Saimaan kanavaa pitkin Lappeenrantaan. Kuva: Marina Petrova.

Keskiviikko 23.7.

Matkalaiset majoittuivat Hotelli Lappeeseen, joka sekin oli kaikille hieno kokemus. Keskiviikko-aiamuna joukko lähti liput liehuen ja kilpailupaidat päällä kohti Linnoitusta Etelä-Karjalan luonnonsuojelupiirin toimistolle. Vastassa olivat saimaannorpp-

pakoordinaattori Kaarina Tiainen Suomen luonnonsuojeluliitosta, varapuheenjohtaja Pertti Siilahti Etelä-Karjalan luonnonsuojelupiiristä sekä simpeleläinen Mr Laatokka Hannu Lattu, joka oli juuri palannut Laatokka-soudulta.

Venäläisille vieraille esiteltiin toimisto, luonnonsuojelupiirin toimintaa sekä Linnoituksen historiaa. Jokainen sai muistoksi saimaannorppa"tatuoinnin" eli siirtokuvan. Lahdenpohjan rautakauppias ja Karjalan tasavallan kansanedustaja Viktor Vladimirovits luovutti luonnonsuojelupiirille lipun, jossa oli pieni peikko, Lappeenrannan vaakunan villimiehen kaveri.

Lisäksi saimme Montja-norppakirjoja lahjoituksena kirjastoihin, joissa parhaillaan kiersi luonnonsuojeluliiton ja Etelä-Karjalan osuuskauppa Eekoon järjestämän piirustuskilpailun töitä. Kirjastokiertueen jälkeen näyttely siirtyy Kurkijoelle ja Lahdenpohjaan.

Tutustumista Saimaan luonnonsuojelukeskukseen ja eteläkarjalaisiin luonnonsuojeluihin. Kuvat: Marina Petrova ja Kaarina Tiainen.

Linnoituksesta käveltiin alas hiekkalinnalle, jossa luonnonsuojeluliitto tarjosi kaikille jäätelöt.

Linnoitus-vierailun jälkeen venäläiset jatkoivat omatoimista tutustumista kaupunkiin sekä tekivät ostoksia. Linja-autokuljetus starttasi takaisin kotimatkalalle klo 14. Jälkikäteen saamiemme terveisten mukaan matka oli sujunut hienosti ja se oli kaikille suuri elämys. Vieraamme olivat iloisia, että lyhyestä varoituksesta huolimatta ehdimme heitä tapaamaan. Erityiskiitokset saimme norppatatuoinneista ja jäätelöstä.

Kiitos vierailusta ystävämme, ja tervetuloa toistekin!

Ensin Oleksin norppapatsaalle ja sitten jätskille hiekkalinnkaan. Kuvat: Marina Petrova.

Rautjärven kunta

Harri Anttila, kunnanjohtaja

Rautjärven aseman koulu

Tuula Tynkkynen

Parikkalan kunta

Marjatta Laukkanen, hallintojohtaja

Anniina Kontiokorpi, projektipäällikkö

Kirjolan koulu

Riitta Lonka, rehtori

Hanna Aalto

Eija Tykkyläinen

***KOULULAISTEN OMAT LUONTOPOLUT – RAJAN YLITTÄVÄÄN YHTEISTYÖHÖN
KARJALASSA***

Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Karjalan piiri esittää luontopolkuyhteistyötä Lahdenpohjan piirin koulujen ja Parikkalan ja Rautjärven välillä.

Tässä kirjeessä esittelemme alustavasti ehdotustamme Luontopolku-yhteistoiminnan järjestämiseksi Karjalan tasavallan Lahdenpohjan piirin koulujen kanssa. Toivomme yhteistoiminnan kiinnostavan teitä. Koulut toteuttaisivat tietenkin omalla tavallaan luontopolun valmistelun ja siihen liittyvää toimintaa, mutta yhteistoiminnassa kumppanikoulun/-koulujen kanssa Etelä-Karjalassa sekä rajan takana Laatokan Karjalassa. Etelä-Karjalan luonnonsuojelupiiri on mukana koordinoimassa yhteistoimintaa ja antaa käytännön tukea tarpeen mukaan.

Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Karjalan piiri on ollut jo muutaman vuoden mukana ”Suurten järvien yhteistyöhankeissa” tuomalla Laatokka - Baikal -yhteistyöhön mukaan Saimaan ja Saimaan luonnon. Luonto ei tunne rajoja. Sen merkeissä yhteistoiminta on luonnollista ja inspiroivaa.

Tässä kirjeessä on yhteistoiminnan taustoja.

1. YMPÄRISTÖKASVATUSYHTEISTYÖTÄ LAATOKAN RANNALLA

Kurkijoella Laatokan rannalla on kunnostauduttu ympäristökasvatustyössä. Toiminnassa ovat mukana Lahdenpohjan piirin koulut, niiden opettajat ja oppilaat perheineen. Puuhanaisinä toimivat erityisesti Kurkijoen kulttuuri- ja kotiseutukeskuksen johtaja Marina Petrova sekä kilpailun koordinaattori, taideopettaja Vera Kovalenka.

Kurkijokelaiset ovat tehneet yhteistyötä jo useamman vuoden ajan baikalilaisten kanssa, ja vuonna 2012 yhteistyötä laajennettiin Saimaalle. Etelä-Karjalan luonnonsuojelupiirin edustajat ovat osallistuneet jo parina vuonna juhlaan tuoden terveisiä Saimaalta ja Etelä-Karjalan ympäristökasvatustyöstä.

Yhteistoiminta kulkee nimellä suurten järvien yhteistyöhanke, jonka tavoitteena on vahvistaa ystävyyttä ja yhteistyötä tiede-, kulttuuri, opetus- ja ekologia-alalla, lisätä tietoa suurten järvien ympärillä olevasta luonnosta ja kulttuurista sekä vahvistaa sitä tutkivien tiede- ja yhteiskunnallisten järjestöjen suhteita. Yhteistä meille kaikille on arvokas järviluonto ja siinä suurena symbolina makean veden oma norppa.

Lahdenpohjan piirissä koulut kutsutaan syyskauden alussa Laatokan, Saimaan ja Baikalin luontoon liittyvään kilpailuun. Parhaat työt palkitaan Laatokka-juhlassa. Norpalla ja järviluonnolla on keskeinen sija kilpailussa. Helmikuussa vietetään myös Kuutinpäivää. Tänä vuonna kilpailun erityisteenä on suurten järvien merenkulun historia. Kilpailutyön tuloksia ovat lasten tekemät pelit, runot, piirustukset, valokuvat ja taitavat käsityöt.

Parina vuonna Lahdenpohjan piirin koululaisten tehtävänä on ollut myös luontopolun suunnittelu ja valmistelu erilaisine tehtävineen. Tehtävät ovat liittyneet paitsi lähiluontoon myös laajemmin Laatokan, Saimaan tai Baikalin luontoon. Koululaisten ryhmä on opettajan johdolla kantanut vastuun työstä. Mukaan on kutsuttu laajemmin koulun väkeä sekä vanhempia. Vierailijoina ovat käyneet myös muut kumppanikoulut tutustumassa luontopolkuun. Esimerkiksi Elisenvaaran koululla on oma lähteensä, jonka ympäristöä koululaiset kunnostavat ja vaalivat. Kilpailun yhteydessä myös koulujen lähiympäristöjä siivotaan talkoilla.

Yhteistyön kirkkaana ajatuksena on venäläisten ystäviemme sanoin: ”Hankkeen osanottajat tajuavat, että luontoa voi suojella menestyksekkäästi vain silloin, kun väestön kaikki ryhmät ymmärtävät olevansa vastuussa siitä seuraavalle sukupolvelle. Tämä oivallus auttaa meitä suojelemaan luonnonrikkauksia.”

2. LÄHILUONNON MERKITYS LASTEN KASVULLE JA OPETUKSELLE

Viimeisten kahden vuoden aikana 2012-2013 Suomessa toteutui Koulumetsät arvoonsa -hanke. Hanke oli osa Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelmaa (METSO) ja sitä koordinoi Suomen luonnonsuojeluliitto. Yhteistyökumppaneina olivat Biologian ja maantieteen opettajien liitto, Kuntaliitto, Luonto-Liitto, Suomen Latu ja Suomen Ympäristökasvatuksen Seura.

Lähtöajatuksena ja toiminnan tuloksena on todettiin, että koulujen ja päiväkotien lähimetsät ovat tärkeitä lasten ja nuorten hyvinvoinnin sekä opetuksen ja kasvatuksen kannalta. Niiden merkitys

korostuu, kun taajamat tiivistyvät ja kun lapset ja nuoret viettävät yhä enemmän aikaa ruudun ja ohjattujen harrastusten parissa. Oppituntien pitäminen ulkona luonnossa parantaa oppimistuloksia, ryhmadynamiikkaa ja lasten hyvinvointia. Se luo myös perustaa terveelle elinikäiselle luontosuhteelle.

Luontopoluilla voidaan toteuttaa tätä samaa ajatusta.

3. OSANA VIHREÄÄ VYÖHYKETTÄ

Yhteistoiminta tapahtuu ns. Fennoskandian vihreän vyöhykkeen alueella.

Fennoskandian vihreällä vyöhykkeellä ymmärretään tavallisesti nykyisten ja suunniteltujen luonnonsuojelualueiden ketjua Suomen, Norjan ja Venäjän rajaseudulla Barentsinmereltä Suomenlahdelle. Baltian maiden rannikolla se liittyy Euroopan vihreään vyöhykkeeseen, joka ulottuu Adrianmerelle ja Mustalle merelle saakka yhteensä noin 6000 kilometrin pituisena. Suunniteltu Laatokan luotojen kansallispuisto on ollut suojelusuunnitelmissa jo yli 20 vuotta. Se on yksi Fennoskandian vihreän vyöhykkeen helmistä.

Vihreän vyöhykkeen rajat ovat toistaiseksi virallisesti määrittelemättä. Suomessa ja Venäjällä on ehdotettu noin 50 kilometrin levyistä vyöhykettä molempien maiden rajoille.

Ympäristöministeriö on asettanut kansallisen työryhmän edistämään vihreän vyöhykkeen kehittämistä Suomessa. Työryhmän tehtäviin kuuluu mm. vyöhykkeen tunnettavuuden kasvattaminen Suomessa sekä rajat ylittävän verkostoitumisen tukeminen. Joensuussa pidettiin 19.-20.3.2014 ympäristöministeriön kutsumana aloituskokous. Siellä perustettiin myös alueelliset ryhmät.

Fennoskandian Green Belt -hankkeessa on Kaakkois-Suomen kohdalla luonnonsuojelussa aukko paikattavaksi. Tässä on tehtävää sekä valtiolliselle, kunnalliselle että kansalaisjärjestöjen yhteistyölle. Siihen tarvitaan myös ympäristökasvatusyhteistyötä.

”Vihreän vyöhykkeen luonto on ainutlaatuinen: sillä sijaitsee alkuperäistä, luonnontilaista boreaalista metsäluontoa sekä arvokkaita kosteikkoja, kuten soita ja lintuvesiä, järviä ja jokia. Vyöhyke on tärkeä ekologinen käytävä, jota pitkin eliölajit voivat muun muassa siirtyä nykyisiltä levinneisyysalueiltaan ja sopeutua siten ilmastonmuutoksen vaikutuksiin.” (Ympäristöministeriö)

Parikkalan, Ruokolahden ja Rautjärven alueilla Hiitolajoki ja sen vesistöalue, Helisevänjoki, Siikalahti, Karjalan Pyhäjärvi ovat kaikki luontoarvoiltaan merkittäviä, ja ne ovat tärkeitä rajan ylittäviä ekologisista käytäviä.

YHTEISTYÖKUMPPANEILLE PARIKKALASTA JA RAUTJÄRVELTÄ!

Etelä-Karjalan luonnonsuojelupiiristä olemme olleet yhteydessä Parikkalan ja Rautjärven kuntiin. Molemmissa kunnissa on suhtauduttu kiinnostuksella ja suopeasti ympäristökasvatus –yhteistyöhankkeeseen. Työn käynnistäminen alkaisi kesän lopulla syyslukukauden alussa, mikäli katsotte aloitteen mahdolliseksi ja hedelmälliseksi koulujenne kannalta.

Raija ja Ossi Tuuliaisen Säätiö on viime syksyn ja kuluneen kevään aikana mahdollistanut taloudellisella tuella Etelä-Karjalan luonnonsuojelupiiriin luontokerhotoiminnan käynnistämisen

muutamissa Lappeenrannan ja Taipalsaaren kouluissa. Yhteistoimintaa on näissä merkeissä muutenkin virinnyt päiväkotien ja koulujen sekä vanhempien kanssa. Luontopolkutoiminta sopisi hyvin luontokerhohankkeen osaksi. Vetäjät voivat toimia yhteyshenkilöinä kouluihin ja antaa osaltaan tukea ja lisäresursseja luontopolkutoimintaan.

Olemme lähdössä tulevana viikonloppuna Kurkijoelle Laatokka-juhlaan. Käymme siellä keskustelua yhteistyön mahdollisuuksista. Laitamme teille myös yhteenvetoa ja terveiset retkemme jälkeen.

Lappeenrannassa 22.5.2014

Kevätterveisin

Anitta Miikkulainen
metsävastaava
anitta.miikkulainen@gmail.com
p.044 0505 765

Anna Vuori
luontokerhotoiminnan vast. vs. aluepäällikkö
anna.vuori@sll.fi
p. 050 911 7162

Kaarina Tiainen
saimaanorppakoordinaattori
kaarina.tiainen@sll.fi
p. 050 530 3270

Suomen luonnonsuojeluliitto / Etelä-Karjala
Katariinantori 6
53900 Lappeenranta

LIITE 2

KAARINA TIAISEN JA ANITTA MIIKKULAISEN TERVEHDYSPUHEET LAATOKKA-JUHALSSA 25.5.

Здравствуйте и привет из озера Сайма и из Южной Карелии!

Мы в Организации Охраны Природы Финландии много работаем, чтобы увеличить поголовье сайменской колчатой нерпы. Теперь это только около триста особей.

Мы хотим преподавать нашим детям, как у нас отличная природа на озере Сайма, и его особенность, "жемчужина", сайменская колчатая нерпа. Нам надо сохранить нашу нерпу!

Мы очень рады, что тоже вы здесь на берегу Ладоги побуждаете детей охранять природу своего родного края и ладожскую кольчатую нерпу. Хороший пример у вас этот конкурс, день велка и праздник Ладоги.

До здравствует нерпы на озерах Сайма, Ладога и Байкал!

Hyvää päivää ja terveisiä Saimaalta sekä Etelä-Karjalasta!

Me Suomen luonnonsuojeluliitossa olemme tehneet paljon työtä, jotta saimaannorpan kanta saadaan kasvamaan. Tällä hetkellä norppia on vain noin 300 kappaletta.

Haluamme opettaa lapsillemme, kuinka upea luonto meillä on Saimaalla, ja sen erikoisuutena, "helmenä", saimaannorppa. Meidän on pelastettava norppamme!

Olemme hyvin iloisia, että myös te täällä Laatokan rannalla kannustatte lapsianne suojelemaan kotiseutunne luontoa ja laatokannorppaa. Hyvänä esimerkkinä teillä on tämä kilpailu, kuutin päivä ja Laatokka-juhla.

Eläköön norpat Saimaalla, Laatokalla ja Baikalilla!

Kaarina Tiainen
Saimaannorppakoordinaattori
Saimaannorppa-LIFE
Suomen luonnonsuojeluliitto

Дорогие скольники и учителя!

Мы в Организации охраны природы Финляндии только что сделали хорошие предложения финским в Париккале у Раутярви на юге-Карелии - нидалега отсюда.

Мы излагаем что они будут готовить те же тропы природы как вы здесь. Мы будем информировать о вас.

Природа не снает границы. Охране природы нужно сотрудничество и мир.

Спасибо за прекрасный праздник! Хорошего лета вам!

Hyvät oppilaat ja opettajat!

Me Suomen luonnonsuojeluliitossa teimme juuri hyvän ehdotuksen Parikkalan ja Rautjärven kouluille, jotka sijaitsevat Karjalassa rajan pinnassa.

Esitimme heille, että he tekisivät luontopolkuja kuten te täällä. Informoimme teitä siitä.

Luonto ei tunne rajoja. Luonnonsuojelu tarvitsee yhteistyötä ja rauhaa.

Kiitos mukavasta juhlasta! Hyvää kesää teille!

Anitta Miikkulainen
Metsävastaava
Suomen luonnonsuojeluliitto / Etelä-Karjala

